

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 40P/11/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124200623
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kamila Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2024:2124200623.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava v konaní pred sudkyňou Mgr. Kamilou Nagyovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: I., zastúpené procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom Jána Bottu 4, Trnava, dieťa rodičov: L. o zmene starostlivosti o maloleté dieťa, takto

rozhodol:

I. Súd ruší náhradnú osobnú starostlivosť starej matky D. nad maloletým dieťaťom I., nariadenú rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 16P/75/2012 - 31 zo dňa 09.04.2013 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 11P/9/2022 - 32 zo dňa 12.04.2022.

II. Maloletá I. sa zveruje do osobnej starostlivosti otca, ktorý je oprávnený a povinný zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

III. Matka je povinná prispievať na výživu maloletej I. sumou 215 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám otca.

IV. Styk matky s maloletým dieťaťom sa neupravuje.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VI. Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 16P/75/2012 - 31 zo dňa 09.04.2013 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 11P/9/2022 - 32 zo dňa 12.04.2022.

odôvodnenie:

1. Uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 40P/11/2024 - 7 zo dňa 25.01.2024 súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil každému odovzdať maloletú I. do dočasnej starostlivosti otca a začal z úradnej moci konanie vo veci samej o zmenu náhradnej starostlivosti k maloletému dieťaťu. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 16P/75/2012 - 31 zo dňa 09.04.2013 bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky D.j. Od tejto doby sa maloletá I. nachádza v starostlivosti starej matky vyše desať rokov. Stará matka maloletej utrpela v polovici januára 2024 úraz, značné popáleniny tváre a následne upadla do kómy, s následkom smrti dňa 30.01.2024. Maloletá sa od 26.01.2024 nachádzala v starostlivosti otca. Súd preto začal konanie vo veci samej, ktorého cieľom bolo ustálenie vhodnej formy starostlivosti o dieťa.

2. Matka a otec sa k podanému návrhu na výzvu súdu písomne nevyjadrili.

3. Súd nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie výsluchom otca, vyjadrením procesného opatrovníka, pripojeným spisovým materiálom najmä rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 16P/75/2012 - 31 zo dňa 09.04.2013 a rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k.

11P/9/2022 - 32 zo dňa 12.04.2022, ilustráciou oboch rodičov v databáze Sociálnej poisťovne, posudkom zo Základnej školy s materskou školou, B. správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava (ďalej aj „úrad“) zo dňa 14.05.2024 z prešetrenia pomerov v domácnosti, ako aj ostatnými na vec sa vzťahujúcimi listinami a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci.

4. Otec na pojednávaní vypovedal, že maloletá býva u sestry, na jej starostlivosti sa podieľa, pracuje v zahraničí, dochádza domov každý večer za ňou. Už je to lepšie, dieťa prospieva. Cca dva-tri týždne dozadu mu matka volala, s tým, že stratila telefón, to bolo cez Messenger, nakričala na neho, tak si ju zablokoval. Čo sa týka výživného, navrhuje výživné 100-150 eur, od nej by sa aj tak viac nepodarilo získať, pochybuje, že by chcela dobrovoľne plniť. Výdavky na stravu mesačne dieťaťa sú cca 150 eur, ošatenie cca 100 eur mesačne, zdravotný stav primeraný, obvyklý, nie je sledovaná v žiadnej špecializovanej ambulancii, školské obedy cca 20 eur mesačne. Chodí do poradne aj k školskému psychológovi, 3-4 krát do mesiaca po 20 eur. Poradňa je na N. Mobil cca 5 eur mesačne, vreckové cca 10-15 eur týždenne. Náklady s bývaním pomerne v sume 40 eur.

5. Procesný opatrovník na pojednávaní uviedol, že navrhuje zveriť maloletú do starostlivosti otca. Maloletá prosperuje, všetko sa mení k lepšiemu. Do dnešného dňa ich matka nekontaktovala, navrhujú určiť za oprávneného na zastupovanie dieťaťa iba otca. Ešte stará matka, keď žila, hovorila, že jej dcéra - matka maloletej - pracuje ako opatrovateľka v D.u.

6. Z posudku Základnej školy s materskou školou, B. mal súd preukázané, že maloletá si plní povinnú školskú dochádzku v 6. ročníku riadne, je evidentné zlepšenie prospechu, na ktorom sa podieľa sestra otca, pani C., ktorá maloletej veľmi pomáha s učením, robia spolu domáce úlohy. Maloletá je po materiálnej stránke zabezpečená, chodí do školy čistá, v čistom oblečení, vždy upravená, má veľa nových vecí na oblečenie, má zabezpečené obedy v školskej jedálni, každý deň má zbalenú bohatú a zdravú desiatu. Os času, kedy bola zverená do starostlivosti otca, nevšimli si u nej žiadne náznaky nepohody, zanedbávania či týrania. Pani C. komunikuje so školou cez EduPage, zúčastnili sa s spolu s otcom rodičovského združenia. Maloletá pôsobí spokojnejšie, je bez stresov, nastavenie rodiny zhodnotili ako veľmi prospešné pre maloletú.

7. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava zo dňa 14.05.2024 z prešetrenia pomerov v domácnosti vyplýva, že otec žije s partnerkou, naďalej pracuje v D.u pre XXX Lutz ako montážnik, priemerný mesačný čistý príjem asi 2.200 - 2.300 eurm pracuje od pondelka do piatka, odchádza z domu o 05:00 hod, vracia sa medzi 16:00 hod. až 18:00 hod. Starostlivosť o maloletú vo výraznej miere pomáha otcovi zabezpečovať jeho sestra C. spolu s manželom. Maloletá trávi v ich domácnosti takmer všetok čas, odprevádzajú ju a vyzdvihujú v školskom zariadení, po škole sa s ňou učia. Otec do ich domácnosti pravidelne prichádza, stáva sa, že i otec u nich prespí. Sestra otca sa vyjadrila, že chce i naďalej bratovi pomáhať tak ako doteraz. Do budúca nevyklúčujú podanie návrhu na zverenie maloletej do ich náhradnej osobnej starostlivosti. Maloletá I.a pri pohovore uviedla, že sa má dobre, u tatina a LV. je dobre, starajú sa o ňou. Sú trochu prísnu, ale asi musia. Už si opravila skoro všetky známky. Chce u tatina a C. zostať, je jej s nimi dobre. Chodia na výlety, s tatinom chodia na ryby. Stretáva sa s krstným C. aj s jeho sestrou. Psíka od mamy dali preč, stále špinil. Od septembra 2024 by mala ísť do školy bližšie, do SE., v B. nie je žiadna škola. Ešte sa nerozhodla. S maminou sa asi dvakrát stretli. Mamina stále býva v D.u, vraj si hľadá dom tu., Mamina chce, aby ona volávala jej mamine, mamina sama nevoláva, Vynadala jej, že dala preč psa. Kričala po nej tak silno, že to počula aj učiteľka, pred školou. Tatino bude mať svadbu. S Q. si rozumejú.

8. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 16P/75/2012 - 31 zo dňa 09.04.2013 bola maloletá I.a zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky zo strany matky. Matke bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa na každé dieťa a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 100 eur mesačne, obaja vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, k rukám starej matky maloletého dieťaťa, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27.04.2013.

9. Rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 11P/9/2022 - 32 zo dňa 12.04.2022 súd upravil povinnosť rodičov v časti určeného platobného miesta tak, že obaja rodičia sú povinní platiť určené výživné na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

10. Podľa § 47 ods. 1 písm. e) zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), náhradná osobná starostlivosť zaniká právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti.

11. Podľa § 36 ods. 1 zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

12. Podľa § 24 ods. 1 zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného..

13. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3 zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

14. Podľa § 75 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

15. Podľa § 76 ods. 1 zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

16. Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. Súd z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, aby bolo zverené do osobnej starostlivosti otca a podieľa sa na výkone svojich rodičovských práv a povinností k maloletej za pomoci svojej sestry a švagra. Stará matka maloletej, ktorá sa o maloletú starala vyše desať rokov, sa ešte za života vyjadrila, že ak by prestala zvládať starostlivosť o maloletú, tak potom by sa mal postarať otec dieťaťa spolu s jeho sestrou a jej manželom. Maloletú majú veľmi radi, aj ona k nim rada chodila. V júli 2022 podstúpila tracheotómiu, maloletú si v tom čase prevzala k sebe matka dieťaťa, ktorá prezentovala záujem o zverenie jej dcéry do jej osobnej starostlivosti, ale reálne nepodnikla žiadne kroky k tomu. Dvakrát s ňou bol vykonaný osobný pohovor, viackrát telefonicky, bolo jej poskytnuté sociálne poradenstvo, avšak bezvýsledne. Do 19.10.2022 bola maloletá v starostlivosti svojej matky, za ten čas matka maloletú neprihlásila do žiadnej školy, celé dni boli doma, spali, pozerali TV, varili si. Po udalosti z januára 2024 matka úrad vôbec nekontaktovala. Súd mal tak za nesporné, že došlo k obnoveniu schopnosti otca starať sa o svoje maloleté dieťa, ktorá forma starostlivosti o dieťa je prednostného charakteru. Preto súd zrušil náhradnú osobnú starostlivosť starej matky, ktorá zanikla jej úmrtím dňa 30.01.2024 a zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti otca. Keďže matka je vedená ako osoba bez domova v meste Trnava,

zdržuje sa na súdu, úradu a rodinným príbuzným neznámom mieste, rozhodol súd, že oprávneným a povinným zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok v bežných veciach bude výlučne otec.

17. Súd upravil povinnosť matky prispievať na výživu maloletej l.y výživným v sume 215 eur mesačne, vždy do 15. toho dňa v mesiaci vopred, k rukám otca. Matka nie je vedená v Sociálnej poisťovni, na území Slovenskej republiky nemá vedený žiaden záznam o akejkoľvek zárobkovej činnosti či už zo zamestnania alebo z podnikania. Matka nepoberá tiež žiadne dávku z nemocenského poistenia, z dôchodkového poistenia, úrazového poistenia alebo poistenia v nezamestnanosti. Posledne známa informácia bola od starej matky maloletej zo strany matky, že matka býva u priateľa v D.u, nevedela kde v D.u, a tiež či matka dosahuje príjem a ak áno, z akej činnosti, nevedela uviesť.

18. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť trvajúca do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia sú povinní prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov a pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. Každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť má niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť. Druhou formou plnenia vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení napr. bývania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhrádzanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení ako bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod. a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd.

20. Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletým deťom je ich prvoradá povinnosť, ide o prednostnú pohľadávku, ktorú si povinný rodič musí splniť skôr, než si bude plniť svoje ďalšie záväzky. Súd pri určení výživného musí prihliadnuť na to, či povinný neopustil pre neho vhodné zamestnanie poskytujúce mu väčší príjem, aby dosiahol zníženie vymeriavacieho základu, pretože takéto konanie nesmie povinnej osobe priniesť žiadne výhody a prospech, a tiež je povinnosťou súdu zabrániť pokusom uniknúť vyživovacej povinnosti tým, že by si povinný našiel zamestnanie s nízkym platom a podobne v domnienke, že ho potom nemožno postihnúť. Pri určení výživného je preto rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprímerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. vyvoláva stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného. Ak sa príjem javí ako nepravdivý, je povinnosťou súdu prihliadnuť na celkové majetkové pomery povinného a takzvanú potencialitu príjmov, t. j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam.

21. Pri určení výživného súd tak zohľadnil odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, ako sú strava, ošatenie, obuv, drogéria, a pomerná časť nákladov na bývanie. U povinnej matky súd vychádzal z potenciálneho príjmu, aký by matka mohla dosahovať na území Slovenskej republiky. Súd preto vychádzal z priemernej mzdy v národnom hospodárstve v Slovenskej republike, ktorá za rok 2023 predstavovala 1.430 eur v hrubom, čo činí v čistom cca 1.070 eur. Pri zohľadnení životnej etapy maloletého dieťaťa, ktoré sa nachádza na druhom stupni základnej školy, s prihliadnutím na odôvodnené potreby, mal tak súd za to, že je primerané určiť výživné v sume 215 eur mesačne, ktoré výživné je povinná matka plniť vždy do 15. toho dňa v mesiaci vopred, k rukám otca, odo dňa doručenia rozsudku.

22. Styk matky s maloletým dieťaťom súd neupravoval, keďže súd prejednal vec a rozhodol v neospravedlnenej neprítomnosti matky, teda nikto o úpravu styku nežiadal.

23. O trovách konania súd rozhodol podľa generálnej klauzuly mimosporového konania (§ 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v platnom znení), v zmysle ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keď súd nezistil dôvod hodný osobitného zreteľa na odklonenie sa od tejto zásady, zo spisového materiálu trovy účastníkov nevplyvali a účastníci si náhradu trov konania ani neuplatnili.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie tých účastníkov, ktorí sa po vyhlásení rozhodnutia vzdali práva podať odvolanie, čo potvrdili svojimi podpismi do zápisnice súdu.

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Trnava.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.